

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 89/22
V Luxemburgu 19. mája 2022

Rozsudok vo veci C-569/20
Specializirana prokuratura (Konanie proti ušlému obvinenému)

V prípade, že nie je možné obvinenú osobu nájsť, môže by súdená alebo odsúdená v jej neprítomnosti, ale následne má právo na obnovu konania vo veci samej v jej prítomnosti

Toto právo jej však možno odoprieť, ak sa úmyselne vyhýbala súdnemu konaniu tým, že bránila orgánom, aby ju informovali o súdnom konaní

V Bulharsku sa začalo trestné stíhanie proti IR, obvinenému z účasti na organizovanej zločineckej skupine, ktorej cieľom bolo páchať daňové trestné činy, za ktoré je možné uložiť tresty odňatia slobody. Prvá obžaloba mu bola doručená osobne a IR uviedol adresu, na ktorej ho bolo možné kontaktovať. V čase začatia fázy konania, ktorou je konanie pred súdom, ho však nebolo možné nájsť, takže Specializiran nakazatelen sád (Špecializovaný trestný súd, Bulharsko) ho nemohol predvolať na pojednávanie. Obhajca ustanovený *ex offio* týmto súdom sa s ním navyše neskontoval. Okrem toho, keďže obžaloba doručená IR obsahovala vadu, bola zrušená a konanie bolo ukončené. Po vyhotovení novej obžaloby a opätovnom začatí konania bol IR opäť hľadaný, ale nepodarilo sa ho nájsť. Vnútroštátny súd z toho napokon vyvodil, že IR bol na úteku a za týchto okolností možno vec rozhodnúť v jeho neprítomnosti.

Na to, aby bola dotknutá osoba riadne informovaná o procesných zárukách, ktoré má k dispozícii, sa však vnútroštátny súd pýta, pod ktorú z hypotéz stanovených smernicou 2016/343¹ spadá situácia IR, ktorý po tom, ako mu bola doručená prvá obžaloba, a pred začatím tej fázy trestného konania, ktorou je konanie pred súdom, ušiel.²

Súdny dvor odpovedá, že články 8 a 9 smernice 2016/343 sa majú vykladať v tom zmysle, že **obvinená osoba, ktorú sa príslušným vnútroštátnym orgánom napriek ich primeranému úsiliu nepodarilo nájsť a ktorej tieto orgány v dôsledku toho neposkytli informácie týkajúce sa konania proti nej, môže byť súdená a prípadne odsúdená v jej neprítomnosti**. V takom prípade však **táto osoba musí mať** v zásade **po oznámení tohto odsudzujúceho rozsudku možnosť priamo využiť právo** priznané touto smernicou **na obnovu konania** alebo na prístup k rovnocennému opravnému prostriedku, ktorý by viedol k novému preskúmaniu **skutkovej podstaty veci v jej prítomnosti**. Súdny dvor však spresňuje, **že toto právo možno uvedenej osobe odoprieť, ak na základe presných a objektívnych skutočností vyplýva, že táto osoba získala dostatočné informácie na to, aby vedela, že sa proti nej bude viesť súdne konanie, a ktorá**

¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/343 z 9. marca 2016 o posilnení určitých aspektov prezumpcie nevinoty a práva byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 65, 2016, s. 1).

² Konkrétnejšie článok 8 smernice 2016/343 sa týka práva byť prítomný na súdnom konaní. Podľa odseku 2 tohto článku členské štáty môžu stanoviť, že súdne konanie, ktoré môže viesť k rozhodnutiu o vine alebo nevine dotknutej osoby, sa môže konať v jej neprítomnosti, ak dotknutá osoba bola včas informovaná o súdnom konaní a o dôsledkoch jej neúčasti, alebo ak dotknutú osobu, ktorá bola informovaná o súdnom konaní, zastupuje obhajca, ktorého splnomocnila alebo ktorého ustanovil štát. Podľa článku 8 ods. 4 tejto smernice ak členské štáty umožňujú viesť súdne konanie v neprítomnosti dotknutej osoby, ale nie je možné splniť podmienky stanovené v uvedenom odseku 2, pretože ju nebolo možné napriek primeranému úsiliu nájsť, členské štáty môžu napriek tomu stanoviť, že rozhodnutie sa môže vyniesť a vykonať. V takom prípade členské štáty zabezpečia, aby vtedy, keď sú dotknuté osoby informované o tomto rozhodnutí, najmä pri zadržení, boli tiež informované o možnosti napadnúť toto rozhodnutie a o práve na nové súdne konanie alebo iný opravný prostriedok v súlade s článkom 9 uvedenej smernice. Konkrétnejšie podľa článku 9 musia mať podozrivé alebo obvinené osoby právo na nové súdne konanie, ak neboli prítomné na súdnom konaní vo vlastnej veci a keď neboli splnené podmienky stanovené v článku 8 ods. 2 tejto smernice.

úmyselne a s cieľom vyhnúť sa spravodlivosti zabránila orgánom, aby ju o tomto konaní oficiálne informovali.

Posúdenie Súdny dvorom

Súdny dvor predovšetkým pripomína, že článok 8 ods. 4 a článok 9 smernice 2016/343, ktoré sa týkajú rozsahu a pôsobnosti práva na nové súdne konanie, treba považovať za ustanovenia s priamym účinkom. Toto právo je vyhradené osobám, ktorých konanie sa vedie v neprítomnosti, aj keď nie sú splnené podmienky stanovené v článku 8 ods. 2 tejto smernice. Na druhej strane možnosť, ktorú členským štátom ponúka smernica 2016/343, aby v prípade, že sú splnené podmienky stanovené v jej článku 8 ods. 2, uskutočnili súdne konanie v neprítomnosti a vykonali rozhodnutie bez stanovenia práva na nové súdne konanie, vychádza z predpokladu, že sa dotknutá osoba, po tom, ako bola riadne informovaná, dobrovoľne a jednoznačne vzdala práva byť prítomný na súdnom konaní.

Tento výklad zaručuje rešpektovanie účelu smernice 2016/343, ktorým je posilnenie práva na spravodlivý proces v trestnom konaní tak, aby sa zvýšila vzájomná dôvera členských štátov vo svoje systémy trestného súdnictva, ako aj zabezpečiť dodržiavanie práva na obhajobu a zároveň zabrániť tomu, aby osoba, ktorá sa napriek tomu, že bola informovaná o súdnom konaní, jednoznačne vzdala účasti na ňom, mohla po odsúdení v jej neprítomnosti žiadať o nové súdne konanie a tým neoprávnene brániť účinnému trestnému stíhaniu a riadnemu výkonu spravodlivosti. Pokiaľ ide o informovanie o súdnom konaní a dôsledkoch neúčasti na konaní, Súdny dvor spresňuje, že **prináleží danému vnútroštátnemu súdu, aby overil, či bol dotknutej osobe vydaný úradný dokument, ktorý jednoznačne uvádza dátum a miesto konania, a v prípade, že nie je zastúpená splnomocneným obhajcom, dôsledky prípadnej neúčasti na súdnom konaní.** Okrem toho prináleží tomuto súdu overiť, **či tento dokument bol oznámený včas, aby sa dotknutá osoba mohla účinne pripraviť na svoju obhajobu, ak sa rozhodne zúčastniť sa na súdnom konaní.**

Pokiaľ ide konkrétnejšie o obvinené osoby, ktoré sú na úteku, Súdny dvor konštatuje, že **smernica 2016/343 bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá vylučuje právo na nové súdne konanie len z dôvodu, že dotknutá osoba je na úteku a orgánom sa ju nepodarilo nájsť.** Len ak existujú presné a objektívne skutočnosti o tom, že dotknutá osoba, hoci bola oficiálne informovaná o tom, že je obvinená zo spáchania trestného činu, a teda vedela, že sa proti nej bude viesť súdne konanie, sa úmyselne vyhýba oficiálnemu získaniu informácií týkajúcich sa dátumu a miesta súdneho konania, možno sa domnievať, že táto osoba bola o súdnom konaní informovaná a že sa dobrovoľne a jednoznačne vzdala svojho práva byť prítomný na konaní, čo je situácia, ktorá spadá pod hypotézu stanovenú v 8 ods. 2 smernice 2016/343.³ Existenciu takýchto presných a objektívnych skutočností možno konštatovať napríklad vtedy, keď uvedená osoba úmyselne poskytla vnútroštátnym orgánom príslušným v trestných veciach nesprávnu adresu alebo sa už nenachádza na adrese, ktorú poskytla. Okrem toho na to, aby bolo možné zväžiť, či informácie, ktoré boli dotknutej osobe poskytnuté, boli postačujúce, je potrebné venovať osobitnú pozornosť jednak snahe orgánov verejnej moci informovať dotknutú osobu a jednak snahe dotknutej osoby získať uvedené informácie.

Súdny dvor tiež spresňuje, že tento výklad rešpektuje právo na spravodlivý proces zakotvené v článkoch 47 a 48 Charty základných práv Európskej únie a v článku 6 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdny dvor otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

³ S výhradou osobitných potrieb zraniteľných osôb uvedených v odôvodneniach 42 a 43 smernice 2016/343.

Úplné znenie rozsudku sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499